

nek a módjára azonban sokkal szerencsésebb, a jog egyébkénti tételeivel sokkal inkább összhangban álló az az út, amelyet a mi Kúriánk követ. A Kammergericht ítélete szerződéses konstrukciót választ, de kézenfekvő, hogy egyrészt a szerződés létrejötté dogmatikailag erőltetett, másrészt kicsit vaskos oly szerződési akarat felvétele valamely fél terhére, aki határozottan az ellenkező akaratot nyilvánította. Ha el is fogadjuk azt a kiindulópontot, hogy a vízműveknek lehetőség szerint hozzá kell jutnia az általa meg nem tagadható szolgáltatás ellenértékéhez, akkor is helyesebb, ha a vízműveknek privilegizálandó kielégítése az árverési vevő által fizetett vételár terhére (ami végeredményben a jelzálogos hitelező terhét jelenti) történik, mint az árverési vevő terhére. A jelzálogos hitelezőnek az elsőbbségi igényvel bíró követelések kielégítése után fennmaradó értékre van joga és az ingatlan árverési értékesítéséből befolyó vételár netáni fluktuálásának kockázata őket természetesen terheli, amivel szemben az árverési vevőnek kötelezettsége fix terjedelmű és annak a vételárnak a megfizetésére szorítkozik, amit az árverésen megajánlott. Mindenképen helyesebb tehát a vízműveknek az árverési vételár terhére történő privilegizált kielégítése, sem mint az árverési vevőnek utólagos megterhelése. B. S.

Külföldi munkavállalók jogviszonyai. Az 1930. évi XXVIII. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 10000/1930. B. M. számú rendelet szerint, a külföldiek munkavállalási engedélyét és azok esetleges meghosszabbítását a munkaadónak kell az illetékes hatóságnál kérelmeznie.

Ennek a rendelkezésnek nyomán, a munkaügyi bíróságoknál az a gyakorlat fejlődött ki, hogy a munkaadó felelős azért, ha az alkalmazott munkavállalási engedélyét a hatóság nem hosszabbítja meg és ezért ilyen esetekben az alkalmazott jogosan léphet fel, a felmondási időre járó igényével.

A gyakorlatban ez a következőket jelenti:

A gyáros alkalmazza a külföldi üzemvezetőt, vagy mestert és megszerzi részére a munkavállalási engedélyt. Ez az engedély a fennálló jogszabályok szerint meghatározott időre szól és a munkaadó tartozik gondoskodni arról, hogy a külföldi munkakörét idővel magyar honos sajátítsa el, hogy az után a külföldi munkavállalóra szükség ne legyen. A minisztérium ezt az engedélyt a munkaadó kérelmére többször is meg szokta hosszabbítani.

Ha azonban a meghosszabbítást a hatóság bármely oknál fogva megtagadja, ennek az a következménye, hogy az alkalmazott a munkát azonnal abbahagyni tartozik és ha ilyen esetben az alkalmazott annak ellenére, hogy őt a munkaadó el nem bocsátotta, hanem a szolgálati viszony hatósági intézkedés folytán szűnt meg, felmondási igényét bíróilag érvényesíti, ezt a bíróság neki a fenti indokok alapján megítéli. (38. Pf. 14268/1931. és 38. Pf. 16063/1933.)

Ebben természetesen van logikai és szociális indok, azonban jogi

szempontból nem helytálló és a munkaadó szempontjából méltánytalan.

A felmondási időre járó igénynek az a törvényi és jogi indoka, hogy a munkavállaló megélhetését biztosítsa, amíg új állásba juthat.

A jelen esetben ez az indok elesik, mert a munkavállalónak Magyarországon új állásban elhelyezkedni nem is lehet, hiszen munkavállalási engedélyét megvonták.

Jogszabály továbbá az, hogy a munkaadó ragaszkodhat ahhoz, hogy alkalmazottja a felmondási időt leszolgálja.

Ezt a jogát azonban az adott esetben nem gyakorolhatja, mert a munkavállalási engedély megvonása után, tilos a szolgálati viszonyt tovább is fentartani, tehát nincs is lehetősége annak, hogy a munkaadó ezt a jogát gyakorolhassa.

Azt is lehetne mondani, hogy ez az igény, mint kártérítés illeti meg a munkavállalót.

Amde milyen alapon tartoznék a munkaadó kártérítéssel? Hiszen őt nem terheli sem vétkesség, sem gondatlanság. Ő megkérte a munkavállalási engedély meghosszabbítását és nem rajta mullott, hogy a hatóság azt nem adta meg. Kártérítési kötelezettségről tehát szó sem lehet.

A fentemlített ítéletek indokolásában, arra is történik hivatkozás, hogy a munkaadónak gondolnia kellett volna arra, hogy a meghosszabbítást esetleg nem engedélyezik és ezért módjában állott volna külföldi alkalmazottjának, még az engedély lejárta előtt szabályszerűen felmondani.

Azonban ez az indok sem helytálló, mert köztudomás szerint az engedélyeket sokszor 10—15 esetben is minden akadály nélkül meghosszabbítják, néha pedig a hatóság már rövid idő után sem adja meg a meghosszabbítást. A munkaadó tehát nem tudhatja előre, hogy mikor tagadják meg a meghosszabbítást és ezért a fentemlített indokolás szerint, gondosan csak akkor járna el, ha külföldi alkalmazottjának minden három hónapban felmondana. Ilyet pedig a munkaadótól sem a rendelet, sem a bírói gyakorlat nem kívánhat, mert a szolgálati viszonyban megkívánt kölcsönös bizalom nem képzelhető el akkor, ha az alkalmazott állandóan felmondásban van. A felvetett kérdést tehát ezzel elintézni nem lehet.

Szerintem csak egy módon lehet a kérdést megnyugtatóan rendezni, és pedig olyképen, hogy a munkavállalási engedélyek meghosszabbításának megtagadása esetén, a határozatnak úgy kell szólnia, hogy a munkaadónak joga van a munkavállalót még annyi ideig a szolgálatban megtartani, mint amennyi az illető munkavállalónak a fennálló jogszabályok szerint a felmondási ideje, és ezen idő eltelte után a szolgálati viszony megszüntetendő.

Ilyen határozat után a munkaadó vagy nyomban elbocsátja alkalmazottját és akkor viseli ennek konzekvenciáit, vagy szabályszerűen felmond külföldi alkalmazottjának és ez esetben megkívánhatja tőle, hogy a felmondási időt letöltse.

Értesülésem szerint a Gyáriparosok Országos Szövetsége, úgy a kereskedelemügyi miniszteriumhoz, mint a belügyminiszteriumhoz előterjesztést is fog tenni, a fent hivatkozott rendeletnek ily módon való módosítására, illetve kiegészítésére. *Dr. Trattner Albin.*)*

JOGGYAKORLAT.

A judikatura kiemelkedő döntései. A gazdasági lehetetlenülés és a nem viszonyos kötelmeknek a Kúria által gazdasági lehetetlenülésnek nem nevezett, lényegileg azonban avval egy tekintet alá eső módosítása körüli joggyakorlat nagyjában a már ismert keretek között mozog. Így a P. I. 5960/1933. sz. ítélettel elintézt esetben a hagyatéki vagyon értékében az elhalálozástól, illetve az ajándékozástól számítva az egyik szakértő szerint 39, a másik szerint pedig 50%-os csökkenés következett be, aminek folytán a bíróság megfelelően csökkentette a *kötelesrészt*. Hagyomány tárgyát képező *évjáradék* leszállítására irányuló perben a P. I. 4116/1934. számú végzés — a másodfok elutasító ítéletével szemben — felold, mivel az ingatlanhagyatéknek jövedelme és ebből folyóan az állag értéke is csökkent. A P. I. 43/1934. számú ítélet a szerződésileg megállapított, félévenként 232 pengőt kitevő járadékot az ítélet hozatalát követő részlétől kezdve 150 pengőre szállítja le, ismét a járadék fedezetét képező földbirtok értékcsökkenésére hivatkozva. Egyoldalú kötelmen — nótartási kötelezettségen — alapuló szolgáltatás mérseklését tárgyalja *Blau Györgynek* előző számunk 67. oldalán közölt szemléje is. Két esetünk is van arra, midőn az adós a *baleseti járadékköveteléssel* szemben a megélhetés olcsóbbodására hivatkozik, még pedig a P. I. 3560/1933. sz. ügyben a baleseti perben magában, míg a P. I. 1586/1934. sz. ügyben a sérültnek a járadék felemelése iránt egészségi állapota rosszabbodása okából indított perében a felemelési kérelem ellensúlyozásaképpen. A Kúria mindkét esetben elvetette a leszállítási kérelmeket, még pedig formális okokból: irányadó mindenkor a balesetkori állapot, amely alól, amint azt az előbb említett döntés kiemeli, csak a 65. JED. tesz, még pedig a balesetet szenvedő javára, kivételt. A *kölcsön* körében emelt gazdasági lehetetlenülési kifogást dönt el a P. V. 2721/1934. sz. ítélet. A búzakölcsön visszafizetésénél irányadó árfolyamot a felek ugyan egyetértően meghatározták, az adós mégis kéri kötelezettségének mérseklését, mert noha ő a kölcsönvett búza fejében még annakidején különböző gazdasági felszerelési tárgyakat vásárolt, ezek is vesztettek értékükből. A Kúria a hitelezőnek megítéli a teljes követelést, „mert a válságos gazdasági viszonyok következménye-

*) Kitévő munkatársunk itt közölt cikke utolsó irodalmi megnyilatkozása lett. Sorainkból való oly korai távozását szerkesztőségünk fájdalmasan súlyos veszteségként érzi. *A Szerk.*